

HUMANITAS

ORGAAN VAN DE STICHTING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

REDACTIE: P. C. FABER en J. BOETJE - Medewerkers: Mr L. A. Donker, Mr R. Friedman-v. d. Heide, Dr F. Grewel, F. R. de Geus, Prof. Dr G. Th. Kempe, D. Q. R. Mulock Houwer, H. Ploeg Jr, Dr A. Querido, Mr B. v. d. Waerden, e.a.
Adres Redactie en Administratie: Stadhouderskade 139, Amsterdam-Zuid. Telefoon 93665. Gemeente Giro S 602.

HET GEHEEL EN DE DELEN

Het is vanzelfsprekend dat in ons orgaan veel aandacht wordt besteed aan de eigen organisatie, aan „Humanitas”.

Evenwel van den beginne af is men niet vergeten, dat onze organisatie zowel ten behoeve van het eigen werk als ten behoeve van de arbeid in het algemeen, zich verbonden moest gevoelen met andere organisaties op dit gebied en deel moest zijn van een groter geheel.

Het kenmerkende van onze eigen organisatie is nu, dat „Humanitas” is een instelling, welke zich beweegt op het gehele gebied van maatschappelijk werk en derhalve werkzaamheden verricht op het terrein van de kinderbescherming, van de reclassering, van de gezinsverzorging en van het algemeen maatschappelijk hulpbetoon.

De landelijke concentraties.

Nu is de toestand in Nederland zo, dat er overkoepelings-organisaties bestaan op verschillende sectoren van het maatschappelijk werk.

Op het gebied van de kinderbescherming treffen we aan de Nationale Federatie, de Nederlandse Bond tot Kinderbescherming; voor de reclassering kennen we de Vereniging van Reclasserings-Instellingen; voor de gezinsverzorging heeft zich geconstitueerd de Centrale Raad voor de Gezinsverzorging en dan is er ten slotte de Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk Werk.

Van de Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk Werk kan dan nog als bijzonderheid worden vermeld, dat deze organisatie is een overkoepelings-instituut in dubbele zin.

Immers niet alleen afzonderlijke verenigingen, maar ook een organisatie als de Nationale Federatie, de de Nederlandse Bond tot Kinderbescherming, is weer een deel van dit grote geheel.

De opbouworganen.

Behalve de landelijke concentraties zijn er dan nog de provinciale organisaties.

In 10 provincies van ons land (Noord-Holland doet nog niet mee) kwamen tot stand concentraties, die wel worden aangeduid als de opbouworganen.

Zo kennen we de Opbouwstichting voor Maatschappelijk Werk in de provincie Utrecht (tussen twee haakjes zeggen we even, dat in Utrecht ook nog is gevestigd de stichting „De Opbouw”, wat weer iets anders is); zo spreekt men in Friesland van de stichting Friesland voor Maatschappelijk Werk.

Of deze provinciale organisaties aan hun bedoelingen zullen kunnen beantwoorden, we geloven, dat is een vraag, die nog niet met zekerheid is te beantwoorden.

Er is een streven om de provincie meer als een levend orgaan te doen werken niet alleen op het gebied van het maatschappelijk werk, maar ook op ander terrein.

Het is begrijpelijk, dat de verhoudingen van verschillende provincies soms geheel verschillend liggen. Het is, geloven we, maar niet zo toevallig, dat in Noord-Holland een dergelijk opbouw-orgaan niet tot stand kwam.

Hier treffen we aan de grote steden als Amsterdam, waar plaatselijk ook door middel van de Sociale Raden (de Armenraden) al heel wat samenwerking tot stand kwam. Evenzeer is het, mede door andere oorzaken, begrijpelijk, dat de Stichting Friesland voor Maatschappelijk Werk in een behoefte voorzagen, als overkoepelend, maar vooral ook als instigerend en stimulerend orgaan goed werk kan verrichten.

Verdere concentratie.

Worden de denkbelden, die bij vele kinderbeschermers in den lande bestaan, verwezenlijkt, dan ontstaan op den duur uit de georganiseerde voogdijraden de arrondissementsjeugdraden en als top-orgaan van deze jeugdraden nog de centrale Jeugdraad.

Historisch gezien zouden deze Jeugdraden moeten zijn Overheidsconcentraties onder het opperbeheer van het Ministerie van Justitie. Werpen we de blik

op een nog verdere toekomst, dan mag niet onvermeld blijven, dat op het ogenblik in Nederland een viertal ministers bemoeienis heeft met de jeugdzorg.

Het Ministerie van Justitie is het overheidsorgaan voor de Justitiële Kinderbescherming, het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen kent de afdeling „Vorming buiten het schoolverband”. Onder het Ministerie van Binnenlandse Zaken ressorteert de zorg voor de zgn. Armenzorg-kinderen en is er ook nog het Ministerie van Sociale Zaken.

Herhaaldelijk werd en wordt betoogd, dat het toch eigenlijk onjuist is, dat een 4-tal ministeries zich beweegt op het gebied van de jeugdzorg en dan nog wel op dat van de bijzondere jeugdzorg.

Is er, zo vroeg en vraagt men, geen reden om hier tot concentratie over te gaan van krachten en al deze arbeid te doen samenvallen onder één ministerie?

Een oordeel spreken we thans niet uit. Het is slechts onze bedoeling, om er op te wijzen, dat er nog vragen genoeg zijn en dat nog niet gesproken kan worden van een sluitend geheel.

Gemeentelijke concentratie.

Naast de taak van de Rijksoverheid is er dan nog een taak voor de gemeentelijke overheid.

In Amsterdam is tot stand gekomen de Amsterdamse Jeugdraad. In deze Jeugdraad vinden we de samenwerking tussen overheid en particulier initiatief, het particulier initiatief op het gebied van de jeugdbeweging, de jeugdzorg en de kinderbescherming. Een oordeel uitspreken over deze wijze van samenwerking is niet mogelijk. De Amsterdamse Jeugdraad functioneert nog niet, maar onze verwachtingen zijn, dat deze gemeentelijke concentratie voor de algemene jeugdzorg in Amsterdam van grote betekenis kan zijn.

Het geheel en de delen.

Het is natuurlijk, dat „Humanitas” zich gevoelt deel van het geheel en in de overkoepelde organisaties medewerking verleent. We weten het uit ervaring, het medewerken aan het grotere geheel kost tijd, zelfs vrij veel tijd. Men zou zich op het standpunt kunnen stellen dat al de tijd van onze bezoldigde krachten moet worden gegeven aan de *eigen* arbeid van „Humanitas”.

We begrijpen dit standpunt, echter we delen het niet. Van den beginne af zijn we uitgegaan van de gedachte, dat het geheel en de delen niet zijn tegen gestelde begrippen. We huldigen de opvatting, dat onze taak zodanig moet worden gezien, dat we werken aan de opbouw en de uitbouw van „Humanitas”; aan de andere kant, dat we de belangen van het geheel niet uit het oog mogen verliezen.

Het juiste midden te vinden, is niet eenvoudig, maar toch, we blijven bepleiten, werkzaamheid op het ene en ook op het andere gebied. Wil het Maatschappelijke Werk tot volle ontplooiing komen, dan zijn krachtige leidinggevendende centrale organisaties nodig. Echter, die centrale organisaties moeten steunen op levenskrachtige deel-organisaties.

Derhalve een zee van arbeid valt er te verrichten, zowel op het eigen terrein als op het algemeen terrein. „Humanitas” zal, hopen we, ook in de toekomst kunnen beschikken over de krachten, die kunnen arbeiden op deze beide terreinen.

Sterk naar binnen, sterk naar buiten — dat is de niet gemakkelijk te vervullen opgave.

P. C. F.

STILSTAND IS HIER ACHTERUITGANG

Meyer de Vries.

Er is een nauw verband tussen omvang en aard van het maatschappelijk werk en de volksgezondheid. Gezinsverzorging, gezinszorg, reclassering, kinderbescherming, enz. enz., zij allen werden beïnvloed door de mate van de maatregelen, welke in het belang van de volksgezondheid werden genomen. Steeds meer nieuwe ontdekkingen bevorderen de algemene gezondheid. Wie de cijfers, gewijd aan de oorzaken van sterfte, over 1900 en thans met elkaar vergelijkt, heeft grote waardering voor de mannen en vrouwen van de wetenschap, die dit alles in grote delen van de wereld wisten te bewerkstelligen.

★

ELLEND E ALOM

Wanneer we dan evenwel zien, dat in enorme gebieden nog honderdduizenden aan malaria ten gronde gaan, dat miljoenen van onze medeburgers elders in de wereld belangrijk blijven beneden het minimum van 1800 calorieën, dat nodig is om in het leven te blijven, dat in Z.O.-Azië het *jaarinkomen* van tallozen tussen 20 en 30 dollar bedraagt, dat in de Verenigde Staten van Noord-Amerika op rond 800 inwoners 1 arts en — om met één voorbeeld te volstaan — in Indonesië één geneesheer op ruim 65.000 inwoners beschikbaar is, dan kan de conclusie geen andere zijn dan deze, dat bovenmenselijke inspanning nodig is, niet het minst van wetenschappelijke aard, om de gehele samenleving tot een waarlijk menswaardige te maken. Internationale samenwerking en onverbiddelijke vooruitgang is hier de opgave.

★

DREIGT ER GEVAAR?

Waarom ik het vorenstaande, dat wij allen ongetwijfeld als juist zullen onderschrijven, hier weergeef? Wel, kunt ge u dan een andere opvatting voorstellen? Ja, dat geluid dringt helaas tot ons door.

Ons volk is een gezond volk.

De 10.000.000 inwoners van thans zullen naar menselijke berekening over 20 jaar wel bijna 13.000.000 zijn.

De gang van zaken bij de beroepsbevolking is buitengewoon. Was dit aantal in 1947 rond 3.700.000, in 1951 zal het cijfer zijn 3.900.000, terwijl in 1963 wordt verwacht, dat dan 4.500.000 bewoners van ons vaderland in een beroep werkzaam zullen zijn.

Dit alles, mede gelet op de gunstige geboorte- en sterftecijfers, stelt ons voor de noodzakelijkheid sociale voorzieningsmaatregelen op het gebied van de volksgezondheid enz. enz. hoog op te voeren.

Hieruit vloeit voort, dat de Nederlander een niet onbelangrijk deel van zijn inkomen voor de maatschappelijke zorg in de brede zin van het woord genomen, zal moeten afzonderen. Wij doen dit van harte, omdat het doel ver uitgaat boven andere doeleinden, welke eveneens enorme sommen vragen, doch waarvan de uitkomst, moge zulks ooit toepassing vinden, alleen verderf brengt.

Toch trof ons, dat de grote uitgaven voor de volksgezondheid, uitgaven, welke bij lange na nog niet toereikend zijn, om dat te doen wat nodig is, in sommige kringen te hoog worden geacht. De vraag wordt daar dan gesteld, of wij in feite niet een punt moeten zetten achter hetgeen wij thans doen om ons volk niet alleen gezond te doen zijn, maar om te doen *blijven*.

Is er wel een eind aan al die voorzieningen, zo wordt de vraag gesteld en zal juist door een toenemende

THUISFRONT „Humanitas”

Week in, week uit keren de demobilisanten uit Indonesië in het vaderland terug.

Schip na schip komt binnen en de jonge lieden, die zo lang daar in het verre Oosten verkeerden, keren terug naar hun gezinnen.

Vraagstukken rijzen er, vraagstukken van het vinden van arbeid, het vinden van huisvesting, het vinden van de weder-aanpassing.

Begrijpelijk is het, dat het Thuisfront Humanitas behoefte gevoelde, om deze vraagstukken te doen bespreken en zo kwamen afgevaardigden van de afdelingen van het Thuisfront en andere belangstellenden op 1 April 1950 in het American Hotel te Amsterdam bijeen.

Wie er waren? Neen, de Minister van Oorlog en Marine, Zijne Excellentie mr W. F. Schokking, was er niet.

Tot zijn spijt, zo deelde de voorzitter, E. A. Vermeer, mede, was de Minister door ambtsbezigheden verhinderd. Wel waren er Kolonel G. Pruys en Luitenant ter Zee, G. J. Broekhuizen, als vertegenwoordigers van de afwezige ministers.

Eveneens was er het hoofd van de Centrale Personeelsafdeling van het Ministerie van Economische Zaken, mr J. J. ter Siethoff; wel was er de heer Th. D. J. M. Koersen, als vertegenwoordiger van de Kamerfractie van de K.V.P.; wel was er de heer J. J. Vorrink, voorzitter van de P. v. d. A., wel was er de heer F. J. Goedhart, lid der Tweede Kamer; wel waren er de vertegenwoordigers van de afdelingen en andere belangstellenden.

Niet was er een vertegenwoordiger van de Volkspartij van Vrijheid en Democratie. In verband met een algemene vergadering van deze partij was zowel het hoofd-

zorg voor de gezondheid niet telkens weer een nieuwe calamiteit optreden?

Wie aldus redeneert, loopt wel sterk met oogkleppen. Hij vergeet, dat de omvangrijke voorzieningen op het terrein van de volksgezondheid, voorzieningen, welke een uitvloeisel zijn van prachtig wetenschappelijk werk, van onmetelijk nut zullen zijn, vooral in die landen, waar de levenspositie van miljoenen een menswaardig beneden peil ligt. Op die landen wezen wij in de aanvang van dit artikel.

Wie min of meer propageert: Gaat niet verder met voorzieningen op het terrein van de gezondheidszorg, zal wel niet in eerste instantie ons eigen volk binnen afzienbare tijd benadelen, zij het wel in de toekomst, doch wat erger is, nadelen berokkenen aan wat men noemt de achterlijke landen.

Stopzetten betekent hier stilstand in de wetenschap en na verloop van tijd achteruitgang van de mensheid.

Wij, maatschappelijke werkers, zullen ons fel hebben in te zetten tegen hen, die hier stilstand propageren!

bestuur als de kamerfractie van de partij verhinderd, de bijeenkomst bij te wonen.

Dan waren er de sprekers, oud-minister ir H. Vos en dr J. P. van Praag, lid van het hoofdbestuur van het Thuisfront Humanitas. Natuurlijk waren er ook de leden van het hoofdbestuur van het Thuisfront, met uitzondering dan van de penningmeester, de heer C. van der Waerden, die als directeur van „De Arbeiderspers” het feest van „Het Vrije Volk” meevierde.

Voorzitter Vermeer wees er in zijn openingsrede op, dat het Thuisfront „Humanitas” laat was begonnen, aanvankelijk niet voor „vol” was aangezien, maar thans de plaats te midden der andere Thuisfronten had verkregen, welke het behoefde te hebben.

Na een kort overzicht gegeven te hebben van de verrichte arbeid, stelde Vermeer de vraag, of het waar is, wat door de tegenstanders wel wordt beweerd, dat het Thuisfront „Humanitas” een politieke organisatie is. Wie oog heeft voor de ontwikkeling der historie zal het begrijpelijk vinden, dat op het eind van de 19e eeuw, bijv. op het gebied der kindbescherming het liberalisme een belangrijk aandeel in de totale arbeid had en dat van de liberalen op velerlei gebied initiatief uitging.

Even begrijpelijk is het, dat in het midden der 20ste eeuw verschillende socialistische organisaties hun schouders mede zetten onder het werk van het Thuisfront en dat vele socialistische in het hoofdbestuur en in de afdelingsbesturen een plaats innemen.

Zal de demobilisatie een vlot verloop hebben, zo stelde de voorzitter, dan is nodig een harmonieuze samenwerking tussen de Overheidsinstanties en de Thuisfronten. Alleen op deze manier kan bewaarheid worden, dat „de demobilisatie is een zaak van heel ons volk.”

Zijn de demobilisanten van de boot af, dan gevoelen zij zich niet meer thuis in de militaire sfeer. Ze willen eraf zijn, en uit deze geesteshouding is te verklaren, dat een week-end op de Paasheuvel door gebrek aan belangstelling bij de demobilisanten, niet kon doorgaan.

Ten opzichte van de demobilisatie kan men twee standpunten innemen. Sommigen zeggen: de dienst was geen plicht, maar een recht; anderen stellen: alles moet worden vergoed en bijzondere beloningen moeten worden toegekend.

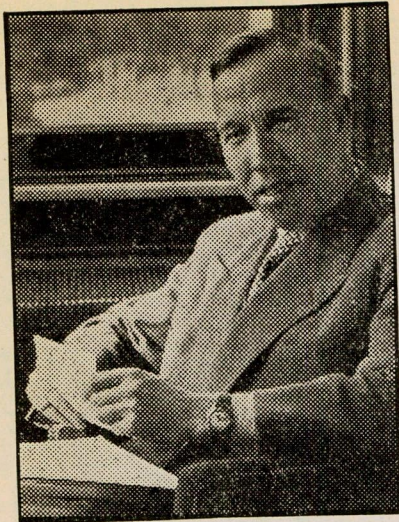
Wij, aldus de voorzitter, zijn van mening, dat de weg welke wij moeten gaan, ergens tussen twee standpunten ligt. Het ene is onaanvaardbaar, het andere onuitvoerbaar, gezien ook de materiële omstandigheden, waarin Nederland verkeert.

Evenwel, hulp dient er geboden te worden; een reeks van maatregelen is nodig, maatregelen voor nu — kleding enz. — maatregelen met een meer blijvend karakter en dan bovenal huisvesting en een **passende** werkring.

De demobilisanten hebben recht terug te keren in hun vroegere werkring, maar als we spreken over een **passende** werkring, dan zal het duidelijk zijn, dat het voor de jongste bediende op de adreseeerafdeling van een kantoor, die in Indonesië opklom tot kapitein, niet **passend** zal zijn, weer achter de adreseermachine te gaan zitten. Hier liggen vraagstukken, vooral ook van psychologische aard.

Laat men begrijpen, dat het hier gaat om de mens, en dat de enkele mens geholpen dient te worden.

De terugkeer der duizenden demobilisanten werpt vele problemen op, problemen voor nu en in de toekomst en daarom — aldus Vermeer — verheugt het ons, twee zo bevoegde inleiders bereid gevonden te hebben hun inzichten over het demobilisatieprobleem, dat niet op zichzelf staat, aan ons te willen kenbaar maken.

Oud-minister Ir. H. Vos, sprekende over „Het demobilisatie-vraagstuk tegen de achtergrond van de economische toestand in Nederland” wees op het verschil in economische toestand van ons land bij het vertrek van de militairen en bij hun terugkeer.

Bij het vertrek was de grote vraag, hoe herstellen wij de productie en thans kan worden geconsta-

teerd, dat de productie voor een groot deel is hersteld, alhoewel verdere verhoging van de productie nog altijd nodig en gewenst is.

Een tweede probleem is het probleem van het evenwicht tussen productie, consumptie en investering. Ook in dit opzicht is Nederland op de goede weg, al is het einddoel nog volstrekt niet bereikt.

Een derde probleem doemt dan aan de horizon op. De vraag, die gesteld wordt, is, of de mogelijkheid bestaat, om al de terugkerenden aan arbeid te helpen, met andere woorden, of het spook der werkloosheid niet dreigend is.

Voorop dient gesteld te worden, dat werkloosheid altijd betekent verarming van het land en dat met alle middelen getracht moet worden de werkloosheid, ook om de psychologische gevolgen, te voorkomen. Tot dusver — aldus de oud-minister — is de plaatsing van de demobilisanten niet ongunstig verlopen, maar... er zullen nog 60 à 70.000 man terugkeren.

Een deel van hen zal plaats vinden in de industrie, een deel zal zelf slagen, maar voor een deel zullen ook bijzondere maatregelen dienen te worden getroffen. In dit verband wees de inleider op de werkloosheid welke zich thans reeds manifesteert. Voor de terugkerende militairen bepleitte hij het nemen van bijzondere maatregelen. De rechtsgrond voor het treffen van bijzondere maatregelen voor hen is de omstandigheid, dat zij zo jong zijn.

Bijzondere maatregelen in de vorm van plaatsing op de rijkswerkplaatsen, als mogelijkheid tot herscholing en zo nodig de verplichting aan de bedrijven opgelegd, om op iedere 50 à 100 man een gedemobiliseerde als extra-personeelslid op te nemen. Om dit te bereiken zal nodig zijn voorbereiding in de kringen van de werknemers en de werkgevers. Samenspreking in de Stichting van de Arbeid en de bereidheid, om het probleem te zien en aan te pakken.

De jongeren keren terug, drie jaar ouder, maar ook drie jaar zelfstandiger. Voor sommigen is het verblijf in Indonesië een hopeloze verblijf affaire geweest, anderen zijn geestelijk sterker geworden.

Het probleem is moeilijk, maar het is gelukt, de terugkerenden uit Duitsland te herplaatsen, het moet gelukken de terugkerenden uit Indonesië een plaats in de gemeenschap te bezorgen.

De demobilisanten — zij zijn slachtoffers van een wereld, die zijn militaire en sociale vraagstukken nog niet baas kan. Hun zullen we moeten vragen, deel te nemen aan de maatschappelijke strijd, welke de oplossing van deze vraagstukken zal moeten geven!

Aldus besloot de inleider zijn zeer interessante en leerzame inleiding.

Als tweede inleider trad op, dr J. P. van Praag, met het onderwerp: „De terugkeer van de demobilisanten in de burgermaatschappij”.

Uitgaande van de gedachte, dat het een opgaaf van de mens is, medemens te zijn te midden der mensen, mede-mens in de zin van mede-drager van dat besef, dat wordt aangeduid met het woord „menschelijkheid”, wees van Praag erop, dat het verblijf van de jonge soldaat in Indonesië betekent een gaping in de positie, welke hij in Nederland innam. Voor sommige gemobiliseerden is het verblijf daar in dat andere werelddeel geweest een staling en een sterking. Zij hebben gevoeld de volte van het leven, het voortdurend gespitst zijn op de uiterste mogelijkheden van het leven.

Voor anderen was het een onafzienbare leegte.

Beide hebben zij hun moeilijkheden gehad in Indonesië, hun moeilijkheden, ook in geestelijke zin.

Voor de Protestants-Christelijke en de Rooms-Katholieke militairen waren er de geestelijke verzorgers; voor de buiten-kerkelijken ontbrak die zorg.

Ze komen nu terug in Nederland. Velen van hen worstelen met problemen. Misschien verbergen ze dat achter een schijn van cynisme, dat is een omgekeerd idealisme; misschien kunnen ze zich niet uitspreken.

Wij moeten bereid zijn, naar hen te luisteren. Wij moeten hun niet zeggen, wat onze kijk is, maar we moeten leren luisteren, we moeten weten te verstaan.

Zij, die terugkeren, verlangden naar het einde, zoals wij verlangen naar het einde van de bezettingstijd en nu dat einde er is gekomen — het einde ook van de spanning — is er een leegte.

En wat nu? Er zal zijn een zoeken, een hunkeren naar iets geheel anders, het gaan van het ene beroep naar het andere.

Tegenover dit alles zullen we begrijpend moeten staan, we zullen ons niet moeten opdringen, maar we zullen bereid moeten zijn met hen te praten over hun moeilijkheden, over de moeilijkheden met de mens.

Voor de buiten-kerkelijke humanisten ligt hier een grote taak. Een grote taak voor nu en voor de toekomst. Er zullen moeten zijn, ook voor de toekomst, de mensen, die dit geestelijke werk op zich willen nemen en dan zal er moeten zijn gelegenheid tot scholing, tot vorming van deze leidslieden. Het buiten-kerkelijk humanisme zal zijn taak, zijn opgaaf moeten zien en die weten uit te voeren. Het is nodig, de mede-mens te helpen bij het zoeken naar waarheid, om met de mede-mens te beseffen die diepste zin van het mens-zijn en met hem te doorgonden de diepe zin van de Indische wijsheid — mens, dat zijt gij!

Met een kort woord sloot voorzitter Vermeer deze demonstratieve bijeenkomst. De beide inleiders hebben ons, zo sprak hij, een groot aantal vraagstukken voorgelegd, vraagstukken, welke het bestuur zal bestuderen en het bestuur zal trachten, de opdracht, die het ontving, goed ten uitvoer te brengen.

Als de demobilisatie is afgelopen, is de taak van het Thuisfront „Humanitas” niet voleindigd. Er blijft het vraagstuk van de geestelijke verzorging van de buiten-kerkelijke militair; het vraagstuk van de militaire tehuizen, ook voor de buiten-kerkelijken.

Er ligt voor ons een taak voor de directe en voor de verdere toekomst. De beide inleiders hebben ons richtlijnen gegeven. We danken hen en de aanwezigen en met de hoop, dat het Thuisfront „Humanitas” zijn taak voor nu en straks zou begrijpen en zou kunnen uitvoeren, sloot Vermeer de openbare bijeenkomst.

Een korte bespreking met de afgevaardigden der afdelingen volgde nog.

Gezamenlijk opmarcheren

Voor wie het gebeuren in leven en wereld in groot verband vermag te zien, is het verschijnsel der steeds toenemende onkerkelijkheid van het Nederlandse volk iets meer dan een gewoon gebeuren.

Het heeft geen zin zich verontrust of min of meer verbijsterd bij dit verschijnsel op te houden.

Het leven gaat onvermijdelijk en onverstoorbaar verder met of zonder kerk.

Wat wij thans waarnemen is: dat een beschaving haar boeien verbreekt met kerk en dogma.

Dit zijn geen grote woorden of overdreven uitingen, doch feiten.

Temeer is dit zo, indien men aan de hand der cijfers, volgens de laatste volkstelling, ziet, dat 17 % der Nederlandse bevolking niet meer tot enig kerkgenootschap behoort.

Amsterdam geeft ons een beeld van 45 % onkerkelijken te zien, dat is bijna de helft der inwoners dezer stad.

Deze opkomende en steeds groeiende beschaving zoekt naar nieuwe wegen.

Ook de laatste oorlog heeft ons in vele opzichten duidelijk gemaakt, wat we eigenlijk al lang hadden kunnen zien: dat de beschavings- en culturele arbeid van politieke organisaties niet op het meest wezenlijke gericht was, n.l. op de zedelijke volmaking van het individu en de vergeestelijking van ons leven, tot welke de economische opheffing der massa slechts middel mag wezen.

Zo gezien wil het mij voorkomen dat er in de toekomst een verstrekkende taak ligt voor de politieke en economische organisaties, n.l. te komen tot een zelfbezuiniging op wijsgerig ethisch gebied.

Dat men binnen de kring dezer organisaties dit aantvoelt bewijst de verschijning van de vereniging „Humanitas”, bedoeld als vereniging voor maatschappelijk hulpbetoon op velerlei gebied voor het onkerkelijk volksdeel.

Een streven dus, dat iedere kerkelijke en onkerkelijke met enig besef van het gebeuren in leven en wereld niet anders dan toejuichen kan.

Bovendien schept deze organisatie tevens de gelegenheid praktisch te kunnen deelnemen aan dit zo nodige en nuttige sociale werk.

Met dit kort en zeer onvolledige overzicht van het vele en moeizame werk van de vereniging „Humanitas” meen ik te mogen zeggen, dat deze vereniging is een tijdsverschijnsel, maar dan ook een tijdsverschijnsel van zeer grote betekenis.

Dat zich afwenden ener beschaving van kerk en dogma brengt nog een ander tijdsverschijnsel mede, n.l. de gegorganiseerde humanisten.

Het humanisme is zo oud als de eerste beschaving der mensheid, doch nimmer kwamen deze er toe in enig verband naar buiten te treden.

Nu hebben zij zich georganiseerd in „Het Humanistisch Verbond”.

Men onderschatte deze verschijnselen des tijds niet, ook al gaat het consolideren van de organisatie der humanisten met vele bezwaren en moeilijkheden gepaard.

Maar ondanks deze moeilijkheden is er komende en groeiende een geest van saamhorigheid en weder-

zijds begrip, omdat men beseft dat het Humanistisch Verbond een historische taak te vervullen heeft.

Het is de enigste organisatie, die in staat en geroepen is het onkerkelijke deel der Nederlandse bevolking een geestelijk tehuis te bezorgen, vooral diegenen, die weten dat zij van brood alleen niet leven kunnen.

Het is in de allereerste plaats de humanist, die speciaal iets te zeggen heeft tot het buitenkerkelijk deel van ons volk.

In de strijd tegen onverschilligheid en nihilisme staat het Humanistisch Verbond naast de kerken om in geestelijk en cultureel-paedagogisch en sociaal opzicht leiding te geven, ook in zijn taak om het verantwoordelijkheidsgevoel en het normbesef van het Nederlandse volk te versterken.

Het interesseert ons onkerkelijken maar heel matig, wat de oorzaken zijn van deze toenemende onkerkelijkheid; wij hebben ons slechts bezig te houden met de vraag: wat kunnen, wij onkerkelijken, voor elkaar doen en welke middelen hebben wij te onzer beschikking deze nieuwe beschaving op te vangen?

Gezien het feit dat de leiding van het Humanistisch Verbond in handen der meest eminente academisch gevormde mensen berust waardoor alle dilettantisme uitgesloten is, en evenzo de leiding van Humanitas in vertrouwde handen is, wil het mij voorkomen, dat het noodzakelijk is, dat deze beide lichamen gezamenlijk opmarcheren.

Nogmaals, in zake de versterking van het normgevoel en het plichtsbef staan kerk en Humanistisch Verbond naast elkaar, zodat ook de religieus aangelagde humanist zijn humanisme in Humanitas vrijelijk kan uitleven gedachtig aan het bijbel-verhaal, waarin de vader zijn beide zonen opdraagt te gaan arbeiden in de wijngaard en de ene zoon weigert dit te doen, dus neen zegt, en toch het bevel zijns vaders opvolgt; terwijl de ander ja zegt en het bevel zijns vaders niet nakomt.

Beide organisaties en het Humanistisch Verbond en Humanitas hebben m.i. een historische taak te vervullen van de eerste orde in het waarachtig belang van het Nederlandse volk.

Voor wie dit doordacht heeft is er maar één parool: *Gezamenlijk Opmarcheren!* Eenheid naar binnen versterkt de kracht naar buiten en tevens spirit voor de *Ledenwinactie*.

D. DE KRIJGER

Bij het lezen viel ons op...

Meyer de Vries.

Dat de statistiek van de Vrije Jeugdvorming 1949, uitgegeven door het Centraal Bureau voor de Statistiek en verschenen bij de Staatsdrukkerij en Uitgeversbedrijf in Den Haag, zeer belangrijke gegevens bevat over de Vrije Jeugdvorming in Nederland.

In totaal waren bij onze jeugdorganisaties, voor zover daaromtrent statistisch materiaal wordt verza-

meld, in 1940 georganiseerd rond 746.700 jongelieden en in 1949, 960.200 personen.

Bij de Rooms-Katholieke Jeugdverenigingen, zo lazen wij, waren op 1 Januari 1949 aangesloten bijna 458.000 personen en bij de Protestant Christelijke Verenigingen 308.600.

Voor wat betreft het ledental van organisaties, gebonden aan levensbeschouwing en/of staatkundige beginselen geeft de statistiek aan, dat het ledental hier was 57.600.

Verder lazen wij in het Maandschrift voor het Gevangeliswezen van Maart 1950 goed geschreven artikelen van Drs J. W. v. d. Linden en C. A. M. Kroon, respectievelijk Hoofd-Predikant en Hoofd-Aalmoezenier bij de inrichtingen van het Departement van Justitie. Wij lazen echter in dit Maandschrift niet hoe het oordeel over de geestelijke verzorging in de strafgestichten was van iemand die meer in het bijzonder belast was met de zorg voor de vele honderden, even-

eens in de strafgestichten aanwezig, die niet tot het kerkelijk deel van Nederland behoren. Is hier niet sprake van een ernstig tekort?

Verder lazen wij in één der statistische bulletins van het Centraal Bureau voor de Statistiek dat de binnenlandse bierafzet van de Nederlandse Bierbrouwerijen in 1938 bedroeg 1.270.200 liter; in 1948, 1.334.800 liter en een jaar later 1.030.900 liter.

Ten slotte mogen wij nog even de aandacht van belanghebbenden en van belangstellenden vestigen op een zeer goed samengesteld tableau van algemene sociale maatregelen in Nederland, samengesteld door de redactie van Sociaal Culturele Mededelingen, bureau Galerij 21, Amsterdam, welk tableau, zij het dan niet geheel volledig, een buitengewoon duidelijk overzicht geeft van de wettelijke sociale voorzieningen, welke in Nederland in de loop van de jaren zijn getroffen. Dit tableau is voor de prijs van 5 ct. bij het zojuist genoemde adres te verkrijgen.

MEYER DE VRIES

De wereld rondom ons

II

Werklozenzorg.

Ook de uitkeringen aan werklozen ondergaan de invloed van de stijging van de kosten van het levensonderhoud.

Bedroeg de gemiddelde uitkering aan werklozen per week in het jaar 1936 f 10,56, 13 jaar later, in het jaar 1949, was deze gemiddelde uitkering opgelopen tot f 28,72.

Het gemiddelde aantal uitkeringen per week bedroeg in 1936 rond 193.300 en het uitgekeerde bedrag pl.m.

f 106.200.000,—. Over 1949 waren deze cijfers respectievelijk 15.400 en f 23.000.000,—.

Sociale zorg in 1947.

Uit de cijfers, verstrekt door het zo goed werkend Centraal Bureau voor de Statistiek, kunnen wij aflezen, dat in 1947 de netto-uitgaven voor Sociale Zorg (waaronder niet begrepen de Sociale Verzekering en Werklozenzorg) hebben bedragen rond f 221.000.000,—, waarvan ruim 80 % kwam voor rekening van de Overheid en tegen de 20 % voor die van kerkelijke en particuliere instellingen.

De totale netto-uitgaven voor Sociale Zorg waren in 1947 rond f 16.000.000,— lager dan in 1946. De Overheidsuitgaven liepen in dat jaar, in vergelijking tot het vorig jaar, terug met ruim f 17.000.000,—, terwijl daarentegen de uitgaven van kerkelijke en particuliere instellingen voor Sociale Zorg stegen met f 1.200.000,—.

De vermindering van de totale uitgaven is in hoofdzaak een gevolg van het feit, dat — gelukkig — de zorg voor oorlogsslachtoffers belangrijk minder geld vroeg.

Wanneer wij zien naar de ondersteuning met geld en levensbehoeften, dus naar dat hetgeen ingevolge de Armenwet in engere zin geschiedt, dan zien wij, dat het aantal hoofden van gezinnen, dat deze hulp in 1947 ontving, wekelijks, dooreen genomen ongeveer 29.000 heeft bedragen, waaronder ongeveer 8.500 ouden van dagen.

Bij de alleen-wonenden, die ook ingevolge de Armenwet geld en/of levensbehoeften kregen, liggen de cijfers enigszins anders. Hier bewoog het gemiddelde wekelijkse cijfer van het aantal gesteunde alleen-wonenden zich om de 23.500,— waaronder ruim 12.000 ouden van dagen.

Het bedrag per ondersteunde partij bedroeg over het gehele jaar genomen, per week ongeveer f 13,—.

Sociale Verzekering en Kraamverzorging.

Het is wellicht niet overbodig hier te vermelden, dat

Denkt U

aan ons Congres

en de

Bijzondere Bijeenkomst

op

3 Juni te Amsterdam?

de Centrale Raad van Beroep in een tweetal uitspraken heeft beslist, dat leerling-kraamverzorgsters en kraamverzorgsters geacht worden in loondienst te zijn van de Vereniging of Stichting (Kruisverenigingen). Dat wil dus zeggen, dat de kraamverzorgsters en de leerlingkraamverzorgsters verplicht verzekerd zijn ingevolge de Invaliditeitswet, de Ziektewet, het Ziekenfondsbesluit en de Kinderbijslagwet.

Voorlopig vallen zij niet onder de Ongevallenwet, tenzij zij in dienst zijn van een Wijkverpleging. De beroepsrechter zal hierover nog uitspraak moeten doen.

Aangezien de kraamverzorgsters als „verplegend personeel” worden beschouwd, is voor 21-jarigen (en ouderen) voor de Invaliditeitswet een premie van 60 cent per week verschuldigd.

Kinderbescherming.

„Reeds sedert vele jaren wordt in de kringen der kinderbescherming dringend behoefte gevoeld aan een wettelijke regeling betreffende het toezicht op de verzorging en opvoeding van pleegkinderen. Het mag genoegzaam bekend worden geacht, dat de zgn. ongecontroleerde verplegingen — waarbij minderjarigen door hun natuurlijke verzorgers ter verzorging en opvoeding aan derden worden toevertrouwd, zonder voorafgaande inmenging van of daarop volgende controle door een Overheidsorgaan — herhaaldelijk tot misstanden aanleiding hebben gegeven en geven, zodat de wenselijkheid van een wettelijke voorziening wel geen nader betoog behoeft.”

Het zijn deze zinsneden welke ik ontleen aan de Memorie van Toelichting, betreffende het wetsontwerp, dat einde Maart van dit jaar is ingediend en beoogt voorzieningen te treffen met betrekking tot het toezicht op de verzorging en opvoeding van pleegkinderen. De Memorie van Toelichting is getekend door de Minister van Justitie benevens door zijn ambtgenoot van Sociale Zaken en van Binnenlandse Zaken.

De Regering wil het toezicht leggen in handen van de geneeskundige inspectie en het staatstoezicht op de volksgezondheid waaraan werkers, die op paedagogisch en hygiënisch gebied deskundig zijn, zullen worden toegevoegd. Aan de inspecteurs kent het ontwerp een ruime bevoegdheid toe. Van hun beslissingen staat voor belanghebbenden beroep op de rechter open.

Buiten bereik van het ontwerp worden gesteld minderjarigen, die de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt.

In deze rubriek wil ik niet verder op dit wel zeer belangrijke wetsontwerp ingaan, omdat het ongetwijfeld in volgende nummers van ons orgaan nog wel door meer deskundige personen zal worden belicht en besproken, wanneer de Kamer met de Regering schriftelijk van gedachten over de inhoud heeft gewisseld.

Buitenlandse kinderzorg

Op 23 Januari jl. is de derde groep van 500 Oostenrijkse kinderen vertrokken, waarvoor „Humanitas” in opdracht van een commissie met Partij van de Arbeid en N.V.V. de zorg op zich had genomen.

Evenals bij de vorige groepen kon ook nu weer worden vastgesteld, dat de verzorging van deze kinderen uitstekend is geweest. Dank zij het vele werk van de plaatselijke besturen en commissies kon de organisatie van controle, plaatsing heen- en terugreis naar de 105 plaatsen in het land naar wens verlopen. Al onze medewerkers(sters), maar bovenal de pleegouders, die weer zo'n groot offer brachten door de veelal prima verzorging der kinderen, brengen we dan ook gaarne en van harte dank.

En nu is verder de vraag: komen er nog meerdere transporten? Vooral is er daarbij nog altijd de tot dusverre bestaande onzekerheid inzake de Berlijnse kinderen.

Wij kunnen omtrent een en ander nu ten behoeve van onze afdelingsbesturen het volgende meedelen.

De werkzaamheden, gecoördineerd in de Centrale Raad voor Buitenlandse Kinderzorg, waar ook wij bij waren aangesloten, werden per 1 April beëindigd. Dit mede in verband met het feit, dat de UNAC, welke belangrijke financiële steun aan dit werk verleende, meende dat de internationale kinderplicht op andere terreinen dan de uitzending moet worden voortgezet. De algemene voedseltoestand in de betreffende landen is gelukkig ook belangrijk verbeterd. In verband met bovengenoemd besluit hebben wij hernieuwde pogingen aangewend voor 1 April een beslissing te verkrijgen inzake de overkomst der Berlijnse kinderen. Deze beslissing betrof de schriftelijke toezegging van de geallieerde autoriteiten onder alle omstandigheden de kinderen naar Duitsland te kunnen terugvoeren. Zulks werd door ons Ministerie van Justitie verlangd. Thans is bericht van de „Arbeiterwohlfahrt” bij ons ingekomen, dat een dergelijke garantie niet verkregen kon worden. Hieruit volgt, dat van de overkomst van Berlijnse kinderen moet worden afgezien.

Onze Commissie zal zich nog nader beraden of er in het raam der andere acties voor internationale kinderplicht der UNAC ook voor ons nog een taak is weggelegd.

De kindertransporten, zoals we die tot dusver verzorgden, kunnen echter als beëindigd worden beschouwd.

Nogmaals willen we hier dank brengen aan allen, die op enigerlei wijze dit internationale hulpwerk hebben doen slagen. Dank, die mede wordt overgebracht namens de ouders der Oostenrijkse kinderen en onze Oostenrijkse zusterorganisatie „De Volkshilfe”.

J. BOETJE

Humanitas breidt zich uit

Wat deed U aan de ledenwinactie?

De z.g. Mei-lezingen, die het Criminologisch Instituut aan de Rijksuniversiteit te Utrecht telkenjare organiseert, in samenwerking met de Juridische Faculteit der Studenten, zullen dit jaar gewijd zijn aan de criminele psychologie. Op *Maandag 8 Mei* zal Dr D. Wiersma, psychiater te 's-Gravenhage, een uiteenzetting geven betreffende de crimineelpsychologische betekenis van de z.g. Groningse School; *Dinsdag 16 Mei* spreekt Dr H. A. van der Sterren, psycho-analyticus te Amsterdam, over de bijdrage, door de psycho-analyse in dezen geleverd, terwijl op *Dinsdag 23 Mei* Mr. G. W. Arendsen Hein, zenuwarts te Arnhem, hetzelfde doet m.b.t. de Individualpsychologie. De reeks wordt besloten op *Dinsdag 30 Mei* met een voordracht van Prof. Dr H. C. Rümke, die in het bijzonder de nieuwste ontwikkelingen op dit gebied zal behandelen. De lezingen worden als gewoonlijk gehouden in de Collegezaal van het Botanisch Laboratorium, Lange Nieuwstraat 106, vangen aan te 8 uur precies en eindigen te 10 uur, zodat deelnemers van buiten ruimschoots gelegenheid hebben om tijdig trein of bus te halen. Voor studenten en genodigden is de toegang gratis. Andere belangstellende kunnen zich om inlichtingen en toegangskaarten wenden tot het Criminologisch Instituut, Trans 12, tel. 10761, des namiddags van 2—5 uur.

DELFT

Woensdag 22 Maart j.l. belegde onze afdeling, in samenwerking met de Vrouwengroepen van de P.v.d.A. en van het N.V.V., een cursusvergadering in het Volksgebouw Ons Huis.

In zijn openingswoord mocht de voorzitter, naast de spreekster mevr. A. C. Ploeg-Ploeg, de Inspectrice van de Kinderpolitie mej. Mr Vos, de ambtenaar van de Kinderwetten de heer Baarslag en de heer Hoed, directeur van de Haven van de Nog-niet-gegrepen Jeugd, welkom heten.

De wethouder van Sociale Zaken was tot zijn spijt verhinderd te komen.

In een overvolle zaal begon de spreekster haar interessante inleiding. Zij gaf eerst een historisch overzicht van de Kinderwetten en van de verandering in de werkzaamheden. Vervolgens behandelde zij de praktische kant, toegelicht met de rijke ervaringen, die spreekster op dat terrein had opgedaan.

Zij wees in het bijzonder op de spanningen, welke optreden bij de ouders, wanneer zij uit de ouderlijke macht worden ontzet, en bij echtscheidingen.

Ten slotte deed mevr Ploeg een beroep op de aanwezigen, het werk van de kinderbescherming te steunen.
H. L. v. S.

EEN VERHEUGENDE BESLISSING

Ieder, die wel eens getracht heeft, iets te bereiken, zal ook wel eens tot de ervaring zijn gekomen, dat het niet altijd gelukt, om een beslissing op een verzoek te verkrijgen, zo tijdig als men wel zou willen.

De vreugde over het bereikte behoeft er echter dan niet minder om te zijn.

Welnu, onze vreugde was groot, toen wij op 19 April j.l. de volgende mededeling ontvingen:

„In verband met de bespreking, die onlangs heeft plaatsgevonden, kan ik U mededelen, dat de Besturen van N.V.V. en Partij van de Arbeid besloten hebben, Uw organisatie toe te staan op de Mei-bijeenkomsten een inzameling te houden ten behoeve van het werk van Uw organisatie.

Aan de afdelingen van de Partij zal hieromtrent een mededeling worden gedaan.

De inzameling zal dus niet geschieden door of vanwege de Mei-Comité's, doch uitsluitend door de leden van „Humanitas”. Wij verzoeken U, Uw afdelingen van een en ander op de hoogte te willen stellen. — Met vriendelijke groeten (w.g. E. F. Albrecht, Algemeen secretaris P.v.d.A.)”

Ogenblikkelijk hebben we onze afdelingen met deze beslissing in kennis gesteld en nu... nu zijn we in afwachting.

Neen, we beseffen, dat het totale bedrag niet groot

zal zijn, daarvoor is „Humanitas” nog te klein; daarvoor hebben we nog te weinig afdelingen.

Echter, is het niet verheugend, dat op grond van een mededeling in „Het Vrije Volk”, wij uit een plaats, waar geen afdeling van „Humanitas” bestaat, het aanbod ontvingen, om medewerking te verlenen aan een inzameling daar ter plaatse?

„Een verheugende beslissing”, immers op de eerste Mei kan ten behoeve van het „Makkersfonds” een beroep worden gedaan op de solidariteitszin, kunnen de gevoelens van solidariteit worden omgezet in een daad!

„Een verheugende beslissing”, immers, deze beslissing is ingegeven door de sympathie voor „Humanitas”, en begrip voor de betekenis van het maatschappelijk werk.

„Een verheugende beslissing”, voor ons ook, naar onze overtuiging, voor hen, die de beslissing namen.

We zijn erkentelijk voor het bewijs van vertrouwen en „Humanitas” zal zich, daarvan zijn we overtuigd, dit vertrouwen waardig maken.

„Humanitas” bestaat op 31 Mei VIJF JAAR. Was er beter geschenk denkbaar dan deze beslissing, welke ons wel laat, maar toch op tijd gewerd.

Onze afdelingen zijn in actie; het resultaat wordt bij de herdenking van ons 5-jarig bestaan bekend gemaakt.
P. C. F.